

Rammeverk for opplæring

LÆRINGSMILJØ

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

Forskrift om ordensreglement for videregående skoler i Rogaland fylkeskommune

Versjon 3.1

Sist endret: Oktober 2021

Godkjent av:	Fylkestinget	Gyldig fra:	11. juni 2019
Ansvarlig saksbehandler:	Lars.jorgen.skolem@rogfk.no		
Grunnlagsdokumenter: (Lover og forskrifter, politiske vedtak, planer, veiledere, brev, rundskriv, med mer.)	Lov av 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova) Forskrift til opplæringslova Udir-3-2016 Udir-8-2014 Fylkestinget sak 53/2019, 132/2019		
Andre relevante dokumenter:	- Retningslinjer for håndtering av fravær - Handlingsplan for psykisk helse - Søknad om velferdspermisjon med unntak fra fraværssensen - Rutinedokument for å sikre elevene et trygt og godt skolemiljø - opplæringsloven kapittel 9A - Prosedyrer ved rusmistanke hos elever		
Innhold i reglementet:	Kapittel 1: Formål og virkeområde Kapittel 2: Regler for orden og atferd Kapittel 3: Virkemidler og sanksjoner ved brudd på reglene Kapittel 4: Saksbehandlingsregler		

Innledning

Ordensreglement er en forskrift med hjemmel i opplæringsloven § 9A-10.

Alle de fylkeskommunale skolene i Rogaland fylkeskommune plikter å følge dette reglement. Rektor har ikke myndighet til å fastsette særregler for egen skole.

Ordensreglementet regulerer elevenes rettigheter og plikter på skolen, så lenge disse ikke er fastsatt i lov eller på annen måte. Reglementet inneholder felles regler for orden og atferd for elevene, regler om hvilke virkemidler og sanksjoner som kan brukes mot elever som bryter disse reglene, og regler om fremgangsmåten når slike saker skal behandles (saksbehandlingsregler).

Ordensreglementet gjelder også for voksenopplæringssentrene og skolene som tilbyr videregående opplæring for voksne så langt det passer.

Ordensreglementet foreligger i nynorsk- og bokmålsutgave.

Om forsøk der orden og atferd vurderes uten karakter

I skoleårene 2023/2024, 2024/2025 og 2025/2026, deltar tolv skoler i et nasjonalt forsøk der det ikke settes karakter i orden og atferd. For elever på disse skolene gjelder noen unntak fra ordensreglementet. Disse er beskrevet i [dette notatet](#).

Kapittel 1: Formål og virkeområde

1.1 Formål

Alle elever skal oppleve et skolemiljø hvor de har det trygt og godt, og hvor de har lyst til å lære. I «*Overordnet del av læreplanverket -verdier og prinsipper i grunnopplæringen*» blir det understreket at skolen har et dobbelt oppdrag, elevenes utdanning og danning. Orden og atferd er en naturlig del av skolens dannelsesoppdrag og skal bidra til å utvikle god dømmekraft hos den enkelte.

Formålet med ordensreglementet er å tydeliggjøre hvilke normer det forventes at elevene opptrer i samsvar med. Ordensreglementet skal bidra til å fremme en skolekultur som er preget av godt samarbeid, trygghet, trivsel og respekt elevene imellom, og mellom elevene og de ansatte på skolene.

1.2 Virkeområde

Reglementet gjelder den orden og atferd man viser som elev. Reglementet gjelder på skolens område, i skolens nærområde i skoletiden, på skolens læringsplattformer, på skoleveien og ved aktiviteter i skolens regi.

Reglementet kan også gjelde for andre forhold som har klar sammenheng med skolegangen. Hvorvidt reglementet gjør seg gjeldende i slike situasjoner vil bero på en konkret vurdering av dette. F.eks. kan dette være aktuelt ved misbruk av sosiale medier i forhold til elever og ansatte.

Kapittel 2: Regler for orden og atferd

2.1 Generelt

Formålet med reglene i orden og i atferd er å bidra til elevens sosialiseringsspross og skape et godt psykososialt skolemiljø.¹

Grunnlaget for vurdering i orden og i atferd er knyttet til i hvilken grad eleven opptrer i tråd med ordensreglementet.² Skolen kan ikke sette ned elevens karakter i orden eller i atferd dersom forholdet ikke er regulert i ordensreglementet. Det skal være kjent for eleven hva som blir vektlagt i vurderingene av orden og atferd.³

Karakterene i orden og i atferd er *God*, *Nokså god* og *Lite god*.⁴ Eleven får vurdering med karakter hvert halvår. Når opplæringen avsluttes, skal eleven ha standpunktkarakter.⁵ Det er klagerett på standpunktkarakter i orden og i atferd, men ikke på halvårsvurderingen.⁶

¹ Jf. forskrift til opplæringsloven § 3-4

² Jf. forskrift til opplæringsloven § 3-4

³ Jf. forskrift til opplæringsloven § 3-4

⁴ Jf. forskrift til opplæringsloven § 3-6

⁵ Jf. forskrift til opplæringsloven § 3-16

⁶ Jf. forskrift til opplæringsloven § 5-1

2.2 Regler for orden

Reglene for orden handler om forberedelse, arbeidsvaner og arbeidsinnsats. Eleven skal ha god orden. Det er god orden å:

- Møte presis til undervisningen. Dersom en elev kommer mer enn 15 minutter for sent til en time, regnes det normalt som én times fravær. [Se retningslinjer for håndtering av fravær for nærmere forklaring](#). Fravær skal varsles.
- Ha med nødvendige læremidler og utstyr.
- Delta i undervisningen - utføre arbeid og følge instruksjoner gitt av lærere og skolens ledelse.
- Bruke påbudt verneutstyr og ellers overholde gjeldende regler for helse, miljø og sikkerhet i Rogaland fylkeskommune.

2.3 Regler for atferd

Ordensreglementet skal bidra til å fremme en skolekultur som er preget av godt samarbeid, trygghet, trivsel og respekt elevene imellom, og mellom elevene og de ansatte på skolene.

Ønsket atferd:

- Være høflige og vise respekt for hverandre
- Vise respekt for skolens og andres eiendeler
- Ta vare på hverandre og ha forståelse for hverandres ulikheter
- Be om lov før man fotograferer eller filmer elever eller ansatte

Uønsket atferd:

- Mobbe eller på andre måter krenke andre fysisk, verbalt eller digitalt
- Være voldelig eller komme med trusler
- Røyke, snuse, bruke e-sigaretter eller være påvirket av rusmidler
- Være i besittelse av, kjøpe eller selge rusmidler
- Ha med seg farlige gjenstander eller våpen
- Fuske eller forsøke å fuske i vurderingssituasjoner

Se virkeområdet for reglene i punkt 1.2.

Kapittel 3: Virkemidler og sanksjoner ved brudd på reglene

3.1 Generelt

Ved brudd på reglene for orden og atferd kan skolen bruke ulike virkemidler og sanksjoner. Følgende virkemidler kan benyttes:

- Anmerkning
- Muntlig og/eller skriftlig oppfølging

Følgende sanksjoner kan benyttes:

- Begrenset tilgang til eller utestengning fra skolens IKT-ressurser/nettverk eller opplæringslokaler for en angitt periode og omfang i tid
- Inndragning av gjenstander
- Klassebytte
- Skolebytte
- Nedsatt karakter i orden eller i atferd
- Bortvisning

3.1.1 Spesielt om bortvisning⁷

Avhengig av situasjonen kan bortvisning fra opplæringen være aktuelt i ulikt omfang:

- Bortvisning fra opplæringsøkten, avgrenset oppover til to klokketimer
- Bortvisning for resten av dagen eller opp til fem dager, herunder bortvisning fra pågående skoletur eller annen aktivitet i skolens regi
- Bortvisning for resten av skoleåret

Det er ikke anledning til å bortvise en elev fra en planlagt skoletur. Det vil si at en elev ikke kan risikere å gå glipp av aktiviteter som skolen arrangerer på bakgrunn av noe eleven har gjort i forkant av, og uavhengig av aktiviteten.⁸

Bortvisning teller på fraværsgrensen, [se retningslinjer for håndtering av fravær](#).

3.2 Bruk av virkemidler og sanksjoner

3.2.1 Bruk av virkemidler

Skolen kan bruke anmerkninger som et verktøy for å føre oversikt over hvordan elevene forholder seg til reglene i orden og atferd. Eleven skal informeres.

Muntlig og/eller skriftlig oppfølging brukes etter skjønn.

3.2.2 Bruk av sanksjoner

Begrenset tilgang til eller utestengning fra skolens IKT-ressurser/nettverk eller opplæringslokaler for en angitt periode og omfang i tid: Dette brukes etter skjønn.

Inndragning av gjenstander: Skolen kan inndra gjenstander som nevnt i reglene for atferd, se punkt 2.3. Dette gjelder også mobil/kamera. Ved inndragning skal

⁷ Jf. opplæringsloven § 9A-11

⁸ Jf. Udir-8-2014 punkt 9.2

gjenstandene leveres tilbake til eleven eller elevens foresatte (dersom eleven er under 18 år) etter endt skoletid. Ulovlige gjenstander skal leveres til politiet.

Klassebytte: Et klassebytte vil som regel oppleves svært inngripende for eleven. Denne sanksjonen bør først og fremst brukes i tilfeller av alvorlig mobbing/trakassering.

Skolebytte: Et skolebytte vil oppleves svært inngripende for eleven. Skolebytte kan kun brukes som en sanksjon dersom eleven gjentakende ganger og på en alvorlig måte har mobbet andre.

Nedsatt karakter i orden eller i atferd: Fusk eller forsøk på fusk kan sanksjoneres med nedsatt karakter i atferd. Særlige klanderverdige eller grove enkelthendelser (for eksempel grov vold eller alvorlig trakassering) skal til vanlig sanksjoneres med nedsatt karakter i orden eller i atferd. Skolene må her benytte skjønn.

Bortvisning: Bortvisning opp til fem dager, herunder bortvisning fra pågående skoletur eller annen aktivitet i skolens regi, kan benyttes ved gjentatte eller alvorlige brudd på ordensreglementet. Bortvisningen skal stå i forhold til det/de aktuelle regelbruddene. Skolene må her benytte skjønn.

Det understrekes at bortvisning er en sanksjon som medfører at eleven mister opplæring, og at den derfor skal brukes med forsiktighet. Bortvisning for resten av skoleåret kan benyttes dersom bruddene er særlig alvorlige.

Kapittel 4: Saksbehandlingsregler

4.1 Generelt

Før skolen bruker en sanksjon skal eleven det gjelder få anledning til å uttale seg muntlig om saken til den som bestemmer om sanksjonen skal tas i bruk.⁹

Skolen skal dokumentere skriftlig hvilke virkemidler eller sanksjoner som er tatt i bruk overfor en elev. Dersom eleven er under 18 år, bør skolen informere elevens foresatte om hendelsen og virkemiddelet/sanksjonen(e) som er brukt.

4.2 Hvem har myndighet til å ta i bruk de ulike virkemidlene og sanksjonene?

Både rektor og lærere har myndighet til å bruke følgende virkemidler/sanksjoner:

- Anmerkning
- Muntlig og/eller skriftlig oppfølging
- Begrenset adgang til eller utestengning fra skolens IKT-ressurser/nettverk eller opplæringslokaler for en angitt periode og omfang i tid
- Inndragning av gjenstander

Det er kun rektor som har myndighet til å bruke klassebytte og nedsatt karakter i orden eller i atferd som sanksjon.

⁹ Jf. opplæringsloven § 9A-10 tredje ledd

Det er fylkesdirektøren for opplæring som har myndighet til å vedta skolebytte. Dersom rektor ønsker å bruke denne sanksjonen må rektor kontakte fylkesdirektøren. Fylkesdirektøren bestemmer hvilken skole det er aktuelt at eleven flyttes til.

4.2.1 Spesielt om bortvisning¹⁰

- Bortvisning for resten av opplæringsøkten, avgrenset oppover til to klokke timer: Rektor har myndighet til å bruke denne sanksjonen, etter å ha rådført seg med elevens lærere. Rektor kan delegere myndighet om bruk av denne sanksjonen til lærere.
- Bortvisning for resten av dagen eller opp til fem dager, herunder bortvisning fra pågående skoletur eller annen aktivitet i skolens regi: Det er kun rektor som har myndighet å bruke denne sanksjonen, etter å ha rådført seg med elevens lærere. Myndigheten kan ikke delegeres til lærere.
- Bortvisning for resten av skoleåret: Det er kun fylkesdirektøren for opplæring som har myndighet til å bruke denne sanksjonen.

4.3 Sanksjoner som krever enkeltvedtak

Bruk av disse sanksjonene krever at skolen fattet enkeltvedtak¹¹:

- Nedsatt karakter i orden eller i atferd
- Skolebytte
- Bortvisning for resten av dagen eller opp til fem dager, herunder bortvisning fra pågående skoletur eller annen aktivitet i skolens regi¹²
- Bortvisning for resten av skoleåret

Bortvisning fra opplæringsøkten (avgrenset oppover til to klokke timer) er ikke å regne som et enkeltvedtak.¹³

Reglene i forvaltningsloven kapittel IV-VI gjelder i saker hvor det fattes enkeltvedtak. Dette innebærer blant annet at eleven eller elevens foresatte (dersom eleven er under 18 år) må forhåndsvarsles før enkeltvedtak fattes, og at det er klagerett på vedtaket.¹⁴

4.3.1 Spesielt om nedsatt karakter i orden eller i atferd

Dersom skolen skal bruke nedsatt karakter i orden eller i atferd som en sanksjon i tråd med reglene i ordensreglementet (se punkt 3.2.2), vil ikke eleven ha anledning til å forbedre karakteren sin. Varsel etter forskrift til opplæringsloven § 3-8 vil derfor ikke være relevant i denne sammenheng.¹⁵ Eleven og/eller elevens foresatte (dersom eleven er under 18 år) skal likevel forhåndsvarsles om vedtaket.¹⁶ Dette for at eleven skal få anledning til å uttale seg om forholdet.

¹⁰ Jf. opplæringsloven § 9A-11 tredje ledd

¹¹ Jf. forvaltningsloven § 2

¹² Jf. Udir-8-2014 punkt 9.2

¹³ Jf. Udir-8-2014 punkt 10

¹⁴ Jf. forvaltningsloven §§ 16 og 28

¹⁵ Jf. forskrift til opplæringsloven § 3-8

¹⁶ Jf. forvaltningsloven § 16

Når nedsatt karakter i orden eller i atferd brukes som en sanksjon må enkeltvedtaket fattes i rimelig tid etter at regelbruddet er begått.

4.3.2 Spesielt om skolebytte

Det er egne saksbehandlingsregler for skolebytte i opplæringsloven § 9A-12. Før det fattes vedtak om skolebytte skal skolen vurdere om det foreligger andre, mindre inngripende tiltak som kan avhjelpe situasjonen. Dersom dette foreligger, skal ikke skolebytte gjennomføres.

Dersom skolebytte er riktig sanksjon, har eleven krav på å fortsette med sitt utdanningsprogram og programområde. Skolebytte kan heller ikke gjennomføres dersom skolebytte innebærer at eleven må flytte hjemmefra, eller det ikke finnes forsvarlig skyssordning til den nye skolen.

4.3.3 Spesielt om bortvisning

Før det fattes vedtak om bortvisning skal skolen vurdere andre tiltak.¹⁷ Det må fremgå av enkeltvedtaket hvilke andre tiltak som er vurdert, og hvorfor skolen bruker bortvisning som sanksjon istedenfor andre tiltak.

På grunn av tidsperspektivet ved bortvisning (spesielt når bortvisningen gjelder resten av dagen) vil det ikke være mulig å forhåndsvarsle eleven eller elevens foresatte om vedtaket. Eleven eller elevens foresatte (dersom eleven er under 18 år) må imidlertid orienteres om vedtaket da det trer i kraft.

For at klageretten skal være reell må eleven eller elevens foresatte få anledning til å fremsette en eventuell klage muntlig. Klagen kan f.eks. fremsettes over telefon. Skolen må da nedtegne klagen skriftlig.¹⁸

4.4 Straffbare forhold

Dersom en elev begår et mulig straffbart forhold i skoletiden skal rektor ta kontakt med fylkesadvokaten for å vurdere om saken skal anmeldes.

4.5 Spørsmål om erstatning på grunn av regelbrudd

Ved brudd på ordensreglementet som medfører skade på skolens eiendom eller eiendeler, kan eleven bli erstatningspliktig. Reglene for erstatning er regulert i skadeerstatningsloven.

Dersom skaden(e) eleven har påført skolens eiendom eller eiendeler kan rettes opp av eleven selv, vil eleven få tilbud om å gjøre dette før skolen eventuelt fremmer et erstatningskrav. Dette er aktuelt når eleven kan rette opp skaden(e) ved å rydde opp, vaske opp, fjerne påført tagging og lignende.

¹⁷ Jf. opplæringsloven § 9A-11 fjerde ledd

¹⁸ Jf. forvaltningsloven § 32